

travelbook

Jordania

Bezdružica

ERGO
HESTIA

Autor przewodnika: Krzysztof Bzowski

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja: Izabela Bielec

Skład: Miron Kokosiński

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Opracowanie kartograficzne: DAKA – Studio Graficzne, Krzysztof Trojan

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Zdjęcie na okładce: Adam Blaska

Jordania

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji. Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich.

Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/bejor2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie II

ISBN: 978-83-289-0160-5

Copyright © Helion S.A., 2023

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia
internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

Bezdroża

Spis treści

Atrakcje Jordanii 4

Informacje praktyczne 10

Przed wyjazdem 12

Wybór czasu podróży 12

Źródła informacji 14

Formalności wizowo-paszportowe 15

Dojazd 21

Samolotem 21

Drogą lądową i morską 21

Na miejscu 23

Komunikacja w regionie 23

Noclegi 26

Wyżywienie 27

Zagrożenia 28

Informator A-Z 34

Informacje krajoznawcze 46

Krajoznawcze ABC 48

Geografia 48

Klimat 51

Przyroda 52

Kalendarium historyczne 56

Spoteczność 59

Język 62

Religia 63

Kultura i sztuka 65

Kuchnia 68

Amman i okolice 72

Amman 46

Historia 75

Downtown Amman 79

Dżabal Ammani 86

Poza centrum 90

› Morze Martwe 94

Betania nad Jordanem 98

Nad Morzem Martwym 102

Pustynne wnętrze kraju 106

Zamki na pustyni 109

Oaza Al-Azrak 117

Umm al-Dżimal 121

Jordania północno-zachodnia 123

Dżarasz 127

Historia 127

Adżłun i okolice 139

Irbid 148

Okolice Irbidu 151

Drogą Królewską na południe 156

Madaba 159

› W głębinach kanionów 178

Al-Karak 182

Okolice Al-Karak 187

Rezerwat Dana 189

Petra i Wadi Musa 193

› Zwiedzanie Petry 196

Zwiedzanie krok po kroku 200

Okolice Petry 207

Wadi Rum 210

› Organizacja wycieczek po Wadi Rum 214

Akaba 222

Indeks 226

Stownikzek polsko-arabski 228

Atrakcje Jordanii

NA LIŚCIE UNESCO

Petra

Ruiny starożytnego miasta, stolicy państwa Nabatejczyków, gdzie krzyżowały się szlaki handlowe łączące Egipt, Syrię, Fenicję i Arabię. Zachwył wzbudzają przede wszystkim wyrzeźbione w skałach grobowce, w których można dostrzec wpływy starożytnych tradycji Orientu i kultury hellenistycznej. A wszystko to w fantastycznej scenerii śródgórskiej kotliny i ogromnych skał.

Kasr Amra

Jeden z „zamków na pustyni” to znakomicie zachowana budowla łaźni z VIII wieku, stanowiąca część zespołu rezydencjonalnego kalifów umajjadzkich. Sklepienia i ściany wewnątrz są pokryte niezwyklejmi jak na epokę i islamski krąg kulturowy malowidłami.

Umm ar-Rasas

Dziś położone niemal na pustkowiu, ale od końca III do IX wieku było sporym miastem, założonym jako rzymski obóz wojskowy. Pośród ruin zachowały się m.in. wyjątkowo cenne mozaiki w pozostałościach kościoła św. Szczepana.

Rezerwat Wadi Rum

Miejsce wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO zarówno ze względów przyrodniczych, jak i kulturowych: fragment pustyni o spektakularnych krajobrazach, ukształtowanych przez miliony lat erozji piaszczynowych masywów skalnych, pośród których od 12 tysięcy lat mieszkali ludzie.

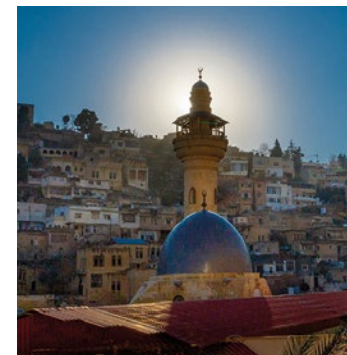
Betania za Jordanem

Stanowisko archeologiczne na wschodnim brzegu rzeki Jordan identyfikowane przez chrześcijan jako miejsce chrztu Jezusa. Odkryto tu pozostałości wielu budowli związanych z początkami kultu chrześcijańskiego: kościołów i kaplic, klasztoru, jaskini pustelników i baptysteriów.

As-Salt

Wpisane w roku 2021 na listę UNESCO miasteczko koło Ammanu zaśluzżyło na tytuł miasta tolerancji i gościnności: od połowy XIX wieku aż po koniec panowania tureckiego w 1920 roku słynęło jako ośrodek handlowy, w którym zgodnie żyli mieszkańcy muzułmańscy i chrześcijańscy, wspólnie organizując życie miasta. Do dziś zachowało się z tych czasów kilkaset rezydencji zamożnych mieszczan i okazałych budynków publicznych.

Morze Martwe

Morze Martwe to w rzeczywistości bezodpływowe jezioro o powierzchni około 1020 km², długości 75 km i szerokości 5–16 km, zasilane przez tylko jedną stale płynącą rzekę – Jordan. Akwen powstał w ogromnej rozpadlinie będącej przedłużeniem całego systemu zapadlisk, znanych jako Wielkie Rowy Afrykańskie. Rozpadlina Morza Martwego jest zarazem najgłębszą na świecie depresją. Dziś jej głębokość sięga 418 m p.p.m. (licząc do powierzchni lustra wody w morzu), lecz faktycznie jest głębsza. Maksymalna głębokość akwenu to bowiem prawie 400 m. Przed tysiącami lat Morze Martwe było połączone z Morzem Czerwonym, stanowiło przedłużenie Zatoki Akaba ku północy aż po Jezioro Galilejskie. Wraz z obniżaniem się poziomu wody w oceanach połączenie zostało przerwane. W dalekiej przeszłości, przed setkami tysięcy lat, zdarzało się też, że depresja całkowicie wysychała i dopiero po latach ponownie napełniała się wodą. Gwałtowne parowanie wód w odciętym akwenu powoduje jego bezustanne kurczenie – niektórzy naukowcy przewidują, że jeśli nie uda się powstrzymać tego procesu, już za pół wieku Morze Martwe wyschnie całkowicie! Przyczynia się do tego ekstremalnie gorący klimat, w którym woda paruje z ekspresową szybkością, jej dopływ zaś jest coraz mniejszy. Coraz większe potrzeby rolnictwa oraz powiększającej się stale populacji Izraela i Jordanii sprawiają, że z biegiem Jordanu dociera do Morza Martwego coraz mniej wody. Dlatego w obu krajach rozważa się różne plany mające ocalić akwen, takie jak budowa kanału dostarczającego wodę morską z Morza Czerwonego lub Śródziemnego.

Jednak to nie tylko rzeka Jordan zasila jezioro – przypuszcza się, że w jego dnie biją źródła silnie zmineralizowanych wód, którym Morze Martwe zawdzięcza swój niezwykły skład mineralny. Niewielkie ilości wody dopływają też wraz z rzekami, które spływają z gór i wyżyn po obu

Kup książkę

Poleć książkę

stronach akwenu. Część tych cieków jest okresowa, ale część płynie przez cały rok, zasilana przez mineralne źródła gorących wód termalnych.

W ostatnich latach coraz głośniejszą mową jest o projektach ratunku dla Morza Martwego. Choć negocjacje między Izraelem a Jordanią na ten temat nie są łatwe, to krystalizuje się coraz bardziej wspomniany plan budowy specjalnego kanału z zatoki Akaba, który poprzez dolinę Wadi al-Araba wiódłby aż do Morza Martwego. Częścią projektu jest stacja odsalania wody morskiej, która następnie byłaby przeznaczona na potrzeby mieszkańców Ammanu oraz do zasilania systemów nawadniających obszary rolnicze na skraju Wadi al-Araba i przy południowym brzegu Morza Martwego.

A Morze Martwe warto ocalić ze względu na niezwykły skład jego wód. Żaden inny

duży akwen na świecie nie ma tak wysokiego zasolenia, które tu sięga 330‰! Dla porównania – średni poziom zasolenia Morza Bałtyckiego wynosi zaledwie 7‰. W wodzie Morza Martwego próżno zatem szukać ryb – jedyne żywe organizmy, które są w stanie przetrwać w tej solnej zupie, to specjalnie przystosowane bakterie. Ogromna zawartość soli (chlorku sodu, wapnia, potasu i magnezu) sprawia, że woda i szlam z dna mają właściwości lecznicze, zwłaszcza przy problemach skórnych. Parowanie powoduje, że w powietrzu nad wodą znajduje się wiele mikroelementów, a w tak głębokiej depresji wyższa jest także zawartość tlenu w powietrzu (nawet o 10% więcej niż na poziomie morza!), dlatego też pobyt tu zalecany jest astmatykom i alergikom. W południowej części Morza Martwego, obecnie od wielu lat odciętej od głównego akwenu, wydobywa się asfalt oraz pozyskuje sól.

Kup książkę

Poleć książkę

nią na skrzyżowaniu dwupoziomym w szeroką asfaltową drogę do kamieniołomów pracujących na potrzeby zakładu. Obok kamieniołomu droga robi się węższa i prowadzi w dół do **Rummana Campsite**. Jest to obozowisko namiotowe, znajdujące się na niewielkim płaskowyżu, na wysokości około 1100 m n.p.m. Stąd również zaczynają się trzy szlaki, które można pokonać bez przewodnika, ale tylko w okresie od połowy marca do końca października. **Rummana Mountain Trail** ma około 2,5 km długości i prowadzi wokół wzniesienia górującego od zachodu nad obozem. Idzie się tu pośród zarośli o charakterze śródziemnomorskim i obok pięknych formacji skalnych z piaskowca i wapienia. Drugi szlak, **Campsite Trail**, jest krótszy – liczy tylko około 1,5 km, za to znacznie bardziej spektakularny krajobrazowo. Prowadzi obok dziwnych skał piaskowcowych, które erozja uformowała jakby w bąble, kopyty i ostańce. Między nimi przechodzi się przez miniaturowe doliny, które wiwną rozkwitają niestychanym bogactwem kwiatów, latem zupełnie ginących. Równie krótki jest **Caves Trail**, prowadzący do Shaq al-Kalb, czyli krótkiego kanionu uformowanego w piaskowcach, gdzie znajduje się seria niewielkich grot, być może w okresie wczesnochrześcijańskim wykorzystywanych jako pustelnie.

Trzecie wejście na teren rezerwatu znajduje się od strony Wadi al-Araba w miejscowości Feynan i można się stąd dostać jedynie do luksusowego pensjonatu Feynan Ecolodge (tylko samochodem z napędem 4 x 4).

Rezerwat Dana

- www.rscn.org.jo
- wstęp na krótkie szlaki bez przewodnika 8 JOD

KOMUNIKACJA

Najlepiej do rezerwatu dojechać własnym samochodem – można miejsce to odwiedzić w drodze do Petry, np. wyruszyć wcześniej rano z Al-Karak, dojechać do rezerwatu, spacerować się po dostępnych bez przewodnika krótkich trasach koło Rummana Campsite i zwiedzić wieś Dana, a następnie przez Asz-Szaubak udać się na nocleg w Wadi Musa.

Dojazd komunikacją publiczną jest możliwy, ale konieczna jest przesiadka w At-Tafila (mikrobusy Al-Kara) do miejscowości Al-Kadisija, oddalonej o 3,5 km od wsi Dana. Są także bezpośrednie mikrobusy z Ammanu (rzadko z dworca południowego). Na południe w kierunku Petry nie jeździ komunikacja publiczna – mikrobusy do Wadi Musa z Ammanu jadą autostradą przez pustynię, a następnie przez Asz-Szaubak.

INFORMATOR

Przy zjeździe do wsi Dana, powyżej jej zabudowań znajduje się duży budynek Visitors Center, w którym można zaopatrzyć się w broszury informacyjne, zamówić przewodnika na szlaki, na których wędrowka z przewodnikiem jest obowiązkowa, oraz zapłacić za wstęp. Visitors Center jest nieczynne w miesiącach zimowych (XI–III), wówczas potrzebne informacje można zdobyć w recepcji Dana Guest House.

NOCLEGI I WYŻYWIENIE

W miejscowości Dana nie ma żadnej restauracji poza hotelowymi, najlepiej zamówić nocleg z wyżywieniem. Warto zaopatrzyć się wcześniej przed przyjazdem do rezerwatu w jedzenie i picie na wycieczki, bo inaczej będziemy zdani na to, które w wysokich cenach oferowane jest w hotelach i pensjonatach, m.in. w obiektach należących do rezerwatu (informacja i rezerwacja: www.rscn.org.jo).

Petra i Wadi Musa

Stolica tajemniczego królestwa naba-tejskiego, ukryta w skalnych labiryntach Petra, znajduje się na południu Jordanii, w sąsiedztwie miasteczka **Wadi Musa**. Wpisane na listę UNESCO starożytne miasto jest najczęściej odwiedzanym miejscem w Jordanii. I nie ma w tym nic dziwnego – to absolutny unikat na skalę ogólnoswiatową. Wrażenie wywierają na zwiedzających nie tylko starożytne budowle, ale przede wszystkim wykute w skałach ogromne grobowce oraz scenaria, w której się znajdują. Trudno o bardziej spektakularne widoki – tajemnicze, głębokie na setki metrów kaniony w skalnych rozpadlinach, ogromne góry stołowe, skały o fantastycznych kształtach i kolorach... A wśród tych wspaniałości uwija się różnobarwny tłum turystów z niemal wszystkich kontynentów, których kuszą miejscowi Beduini z dziesiątkami stoisk z pamiątkami. Zapraszają chętnych do przejażdżki wielbłądem lub osiołkiem,

wymyślając zabawne określenia: „camel taxi”, „beduine Ferrari” itp. Oczywiście nie każdemu będzie odpowiadać takie zagęszczenie ludzi, ale Petra jest na tyle rozległa, że jeśli mamy więcej niż pół dnia na jej eksplorację, niewątpliwie trafimy także do miejsc, gdzie docierają nieliczni. Komu zależy na całkowitej samotności – może zapuścić się w góry wokół starożytnego miasta, gdzie nie brakuje ścieżek, tajemnych schodków wiodących w górę pośród skał, labiryntów skalnych szczelin... Można wybrać się na dłuższą wycieczkę, zajmującą ponad pół dnia, na znajdujący się w okolicy szczyt, na którym zgodnie z tradycją mużulmańską – a przed wiekami także chrześcijańską – pochowany został Aaron, brat Mojżesza.

Historia

Kiedy w 1812 r. do ruin Petry dotarł podróżnik Johann L. Burckhardt, miasto było zapomniane i owiane tajemnicą. Dostanie się do niego wymagało od Szwajcara długotrwałych przygotowań – nauki języka

▼ Petra

arabskiego, konwersji na islam i zdobycia zaufania miejscowych Beduinów, którzy strzegli tajemnicy istnienia starożytnego miasta. Burckhardt zdołał przejechać przez teren ruin pod pretekstem ślubowania, że złoży ofiarę przy grobie Aarona.

Z czasem badacze ustalili, że Petra była najważniejszym miastem Nabatejczyków, ludu pochodzenia arabskiego, który wzbogacił się na handlu karawanowym, kontrolując transport cenionych w świecie śródziemnomorskim przypraw korzennych z głębi Półwyspu Arabskiego i z Azji do portów nad Morzem Śródziemnym. Istotną rolę odgrywało też wydobycie i sprzedaż kruszców – Nabatejczycy kontrolowali m.in. wielkie kopalnie miedzi. Do Egiptu wysyłano naturalny asfalt, używany tam do mumifi-

kacji zwłokoto Grecy i Rzymianie najchętniej kupowali towary luksusowe, takie jak kość słoniowa, jedwab, kadzidła, mirra i inne. Dzięki temu Nabatejczycy założyli potężne królestwo w III w. p.n.e. oraz rozbudowali swą stolicę, skrytą pośród niesamowitych formacji skalnych. Pierwszą osadę założono tu w VI w. p.n.e. na wysokiej skale Umm al-Biarra i stąd zapewne wywodzi się nazwa „Petra”, czyli ze starożytnej greki „skała”. Sztuka nabatejska, choć wyraźnie wzorowana i inspirowana dziełami architektury oraz sztuki hellenistycznej, a później rzymskiej, była od nich odmienna. Z okresu największego rozkwitu Petry, czyli od II w. p.n.e. do I w. n.e., pochodzą jej najświetniejsze zabytki – grobowce, imponujące wykutymi w skałach fasadami. Wówczas miasto szybko się bogaciło, a dzięki kryzysowi

monarchii Seleucydów w Syrii i Ptolemeuszów w Egipcie królowie nabatejscy mogli rozpocząć dalsze podboje.

Władcy Petry w I w. p.n.e. sięgnęli nie tylko po ziemię na pustyni Negew oraz na Synaju – podbili właściwie całą dzisiejszą Jordanię, a armie króla Aretasa III od 84 r. p.n.e. okupowały nawet przez 12 lat Damaszek. Obok Petry najważniejszym miastem Nabatejczyków stała się Bosra w południowej Syrii – obecnie znajdują się tam wspaniałe ruiny głównie z epoki rzymskiej, podobnie jak Petra wpisane na listę UNESCO. Wzrost potęgi nabatejskiej zwrócił uwagę Rzymian, którzy nie chcieli dopuścić do powstania silnego państwa tuż przy ich granicach – dlatego też legiony Pompejusza w 63 r. p.n.e. zajęły północną część państwa Nabatejczyków aż po Fila-

delfę (obecny Amman). Mimo to jeszcze w okresie panowania Aretasa IV, zmarłego w 40 r. n.e., państwo i miasto Petra rozkwiły tak, że władca otrzymał przydomek Filodemos, czyli „kochany przez lud”.

Kres potędy miasta i królestwa przyniósł upadek handlu karawanowego w związku z rozwojem transportu morskiego, wspieranego przez Cesarstwo Rzymskie. Nabatejczycy próbowali temu przeciwdziałać, organizując rajdy pirackie przeciw statkom handlowym na Morzu Czerwonym. To na niewiele się zdało, a w dodatku spowodowało reakcję cesarstwa. W 106 r. n.e. Rzymianie zlikwidowali osłabione kryzysem ekonomicznym królestwo nabatejskie, zamieniając je w rzymską prowincję Arabia ze stolicą w Bosrze – od III w. podzieloną na dwie mniejsze, przy czym stolicą jednej z nich uczyniono Petrę. W mieście powstało sporo nowych budowli, już nie tak oryginalnych jak wcześniejsze, lecz typowych dla ośrodków miejskich w całym cesarstwie. Wiele z nich wzniesiono z okazji wizyty cesarza Hadriana w 130 r. W okresie bizantyńskim założono tu nawet w IV w. biskupstwo i zbudowano kościoły, ale po trzęsieniu ziemi w 363 r. miasto podupadło. Zamieszkane było do podboju muzułmańskiego w 1. połowie VII w., wkrótce po nim opustoszało.

W okresie wypraw krzyżowych rycerze zbudowali nad ruinami miasta niewielki fort i odtworzyli biskupstwo podniesione do godności arcybiskupstwa, podlegającego łacińskiemu patriarchatowi w Jerozolimie, ale później nad całą okolicą przejęły kontrolę na poły niezależne, koczownicze plemiona Beduinów. Strzegli one tajemnicy, nie dopuszczając do ruin obcych, ich członkowie uznawali się bowiem za strażników i dziedziców dawnego państwa nabatejskiego. O tajemniczym mieście zapomniano w Europie – aż do początku XIX stulecia. Dziś co roku Petrę odwiedzają setki tysięcy turystów z całego świata.

▼ Klasztor Ad-Dajr

Zwiedzenie krok po kroku

W dolnej części miasteczka Wadi Musa znajdują się wielkie parkingi (bezpłatne) oraz centrum informacji turystycznej wraz z **kasami** (Petra Visitors Center) <http://visitpetra.jo>, skąd rozpoczyna się wędrówkę do Petry. Jest tu ciąg sklepików z pamiątkami i niewielkich restauracji oraz mała ekspozycja muzealna w budynku Visitors Center. Można na niej zobaczyć trochę przedmiotów z różnych okresów historii miasta, ilustrujących dzieje Petry. Po przeciwnej stronie placu (na prawo od wejścia) stoi duży gmach nowego, otwartego kilka lat temu **muzeum Petry** (w cenie biletu wstępu do ruin). To nowoczesnie zorganizowana placówka z niewielką, ale bardzo ciekawą kolekcją przedmiotów odnalezionych w ruinach Petry.

▼ Triclinium

Początkowy odcinek trasy od wejścia do bramy wąwozu Siq można pokonać konno lub niewielką bryczką, zaprzęgnię w konie. Bryczki mogą jechać aż do Skarbca. Dalej, już w obrębie starożytnego miasta, od Skarbca można poruszać się na wielbłądach lub osiołkach. Pośród skał i ruin w wielu miejscach działają niewielkie kawiarenki i stoiska miejscowych Beduinów, oferujących pamiątki, w kilku miejscach rozmieszczone są toalety, a na końcu starożytnego miasta obok początku trasy do Monastyru znajduje się duża restauracja.

Kamienista dróżka biegnie wzdłuż suchego koryta okresowej rzeki Wadi Musa. Po chwili po drugiej stronie doliny zobaczyć można wykute w skale pierwsze duże grobowce Nabatejczyków. Pierwszy nazywany jest **Grobowcem Obelisków**, poniżej stoi

Triclinium z fasadą przywołującą na myśl architekturę grecko-rzymskich świątyń. W ten sposób od razu można zobaczyć dwa nurty w sztuce nabatejskiej – pierwszy bardziej orientalny, drugi czerpiący ze zdobyczy potężnych cywilizacji świata śródziemnomorskiego. Warto wiedzieć, że nazwa drugiego grobowca oznacza w wolnym tłumaczeniu z łaciny salę biesiadną z ławami wzdłuż trzech ścian – być może Nabatejczycy biesiadowali wewnątrz grobowców, upamiętniając w ten sposób swoich zmarłych przodków. Natomiast tuż ponad ścieżką po naszej stronie *wadi* stoją samotne bloki skalne, wyraźnie obrobione ręką człowieka w formie prostopadłości – to tzw. **dżiny** (nazwa pochodzi od arabskiego słowa, oznaczającego ducha), zapewne ołtarze bóstw nabatejskich.

★ Wąwóz Siq

Po około 20 minutach od wejścia na teren kompleksu, docieramy do **bramy Siq** (Bab as Siq), czyli pozostałości kamiennego łuku, kiedyś znaczącego wejście do Petry. Od tego miejsca wody Wadi Musa kierowane są w prawo, bocznym kanionem i wykutym przez Nabatejczyków, widocznym stąd tunelem. W tym miejscu

zaczyna się spektakularny **wąwóz Siq**, którym przed wiekami wiodła ceremonialna droga do miasta. Ta skalna rozpadlina głęboka na ponad 100 m, o szerokości miejscami nieprzekraczającej 3 m, powstała wbrew pozorom nie dzięki płynącej tędy wodzie. Jest to rozpadlina tektoniczna, pogłębiona w wyniku erozji wodnej. Wędrówka wzdłuż długiego na ponad 1 km Siqu, wijącego się w licznych zakrętach, to rozszerzającego się, to zwężającego, jest niesamowitym przeżyciem. Zaskakuje całkiem bujną roślinnością jak na warunki skalnego kanionu w pustynnym kraju, m.in. efektownie uczepione skalnych ścian figowce. Wzdłuż ściany prowadzi wykuty w starożytności kanał wodny, w kilku miejscach widać pozostałości ozdobnych zagłębieni i nisz, w których zapewne stały posągi bóstw.

★ Skarbiec Faraona

Kanion doprowadza przed najświetniejszą budowlę w Petrze, znany z licznych fotografii **Skarbiec Faraona** (Al-Khazneh Firun). Ten imponujący wykutą w skale fasadą grobowiec nie ma nic wspólnego z władcami starożytnego Egiptu, lecz według legend beduińskich w wieńczącej fasadę kamiennej wazie ukryty jest złoty

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Kup książkę

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Jordania

Jordania to niewielki kraj zachwycający różnorodnością atrakcji. To tu znajdują się Petra – skalne miasto Nabatejczyków, grecko-rzymskie budowle w Gerazie, Gadarze i Ammanie, muzułmańskie „zamki na pustyni” i twierdze krzyżowców. Prawdziwym skarbem jest też tutejsza przyroda. Na odkrycie czekają spektakularne formy skalne pustyni Wadi Rum i wyrzeźbione w kolorowych skałach kaniony. Niezwykłym przeżyciem będzie kąpiel w Morzu Martwym, a niezapomnianym nurkowanie pośród rafy koralowej w Morzu Czerwonym. Jeśli dodamy do tego regionalną kuchnię i przyjaznych mieszkańców, otrzymamy przepis na udane wakacje.

Zabytki starożytnego świata

Bezkresna **pustynia**

Spektakularne **kaniony**

Kąpiel w Morzu Martwym

Nurkowanie pośród rafy koralowej

Specjały **bliskowschodniej kuchni**

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-289-0160-5

9 788328 901605

Cena: 44,90 zł

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>